

Марија С. Раковић¹
 Универзитет у Крагујевцу
 Филолошко-уметнички факултет
 Центар за проучавање језика и књижевности

**ДЕЦЕНИЈА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА:
 ПРИКАЗ ЗБОРНИКА РАДОВА СА ДЕСЕТОГ
 НАУЧНОГ СКУПА МЛАДИХ ФИЛОЛОГА
 (ЛИНГВИСТИЧКИ ДЕО)²
 (Савремена проучавања језика и књижевности,
 зборник радова са X научног скупа младих
 филолога Србије, одржаног 31. марта 2018. године
 на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу,
 година X / књига 1, Филолошко-уметнички факултет у
 Крагујевцу, Крагујевац, 2019)**

1. Прва књига двокњижја *Савремена проучавања језика и књижевности* представља зборник радова са јубиларног Десетог научног скупа младих филолога Србије из области лингвистике. Одговорни уредници зборника су проф. др Милош Ковачевић и доц. др Јелена Петковић. Уводни део књиге чине два текста уредника. У првом уводном тексту, „Прва деценија: Научни скуп младих филолога Србије *Савремена проучавања језика и књижевности*”, у духу је истицања историјата Младих филолога, који овим зборником прослављају свој десети рођендан, утицаја скупа на књижевно-лингвистички развој не само младих филолога већ и филологије у целини, резултата у виду двадесет зборника радова којима се Филолошко-уметнички факултет успоставља као један од водећих научних центара, на домаћем, али и регионалном научном терену, традиционалном објављивању два тома – лингвистичком и књижевном, који окупљају млади лингвистички кадар из Србије, али и региона, па чак и европских славистичких катедри. Такође, у овом тексту споменути су и: развој филолошког кадра – од учесника првог и другог скупа младих филолога данас су готово сви ванредни професори или доценти на факултетима, виши научни сарадници или научни сарадници на институтима, традиција настанка скупа, који је покренуло отварање Докторских студија из филологије (из језика и књижевности),

1 marija.rakovic@filum.kg.ac.rs

2 Приказ је настао у оквиру пројекта 178014: *Динамика стурктура савременог српског језика*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

првих филолошких докторских студија у Србији и симболици временског померања скупа из године у годину – од фебруара до априла, захвалност учесницима, као и најава једанаестог скупа којим ће бити отворена нова деценија успеха, и организатора, и учесника. У другом уводном тексту, „Јубиларна, десета лингвистичка књига зборника *Савремена проучавања језика и књижевности*”, дате су информације о традиционалној теми, броју позитивно рецензираних радова и њиховој тематској класификацији, уз оцену аутора о вредности радова, у првом реду због репрезентовања системсколингвистичких и интердисциплинарних лингвистичких области, као и примени модерних методолошких лингвистичких приступа изабраних предмета истраживања. Уједно је најављен и једанаести научни сусрет младих филолога.

2. Након уводних текстова, следи двадесет и седам реферата, подељених у пет тематских области: (1) *Дијалектолошка проучавања* (четири рада); (2) *Морфосинтаксичка, твorbена и лексиколошка проучавања* (десет радова); (3) *Синтаксичка и стилстичка проучавања* (пет радова); (4) *Примењенолингвистичка проучавања* (шест радова); (5) *Анализа дискурса и тpанслaтологија* (два рада). На крају зборника дате су кратке биографије аутора реферата.

3. Првој тематској области, *Дијалектолошка проучавања*, припада четири рада: „Систем акцентуације у говору Лапова код Крагујевца” (15–23), „Конфронтациона акустичка анализа /ə/ у северном, централном и јужном Кашупском” (25–33), „Мушки и женски лични надимци у селу Катуну крај Алексинца” (35–43) и „Семантика и прагматика евалуативног рефлексивног датива у говору јабланичког краја (у светлу сродних феномена у другим језицима/говорима)” (45–56).

3.1. Први рад у зборнику, „Систем акцентуације у говору Лапова код Крагујевца”, ауторке Милице Божић Синчук, бави се испитивањем: (1) особина акцентуације говора информатора у односу на косовско-ресаваску зону, којој говор Лапова и припада, али и територијално блиске говоре шумадијско-војвођанског типа; (2) прецизнијег одређења територијалне зоне говора; (3) новоштокавских појава (краткоузлазни акценат, метатонијско преношење старих акцената, кановачко дуљење). Најпре се даје територијално одређење говора (посматран је као говор крагујевачке Лепенице), акценатске особине говора Лапова, а након тога црте које су уочене у говору информатора. У табеларним приказима дати су примери дистрибуције силазних акцената, узлазних акцената, кановачког акцента, преношења на проклитику (углавном у глаголској негацији) и употребе удвојених облика (у облику радног глаголског придева, у облицима глаголске негације, код неких именица и заменица). Резултати спроведене анализе показују присуство троакценатског система – оба силазна и дугоузлазни акценат, с тим да се, иако потврђен у малом броју примера, краткоузлазни не може третирати као стабилан члан. Ауторка наводи и примере удвојених облика у говору информатора, као и дистрибуцији дужина. Поред тога што је у раду дат преглед акценатског система Лапова, документованог примерима, његово територијално

и дијалекатско одређење, њега прате и дијалекатски текстови као сведочанство о говору информатора из Лапова, што чини још један од значаја овога рада.

3.2. Рад Јацека Кудере, „Конфронтациона акустичка анализа /ə/ у северном, централном и јужном кашупском”, повезује акустичку фонетику и акцентологију. Аутор даје преглед статуса кашупског, развој гласа *шва* у његовом етнолекту, објашњена је алтернација сегмента *шва* и тенденција ка асимилацији /ə/ и /u/. У раду је прегледно дат развој /ë/ у кашупском вокалском систему, методологија спроведеног истраживања, формантске структуре *шва* у трима областима Кашубије које су дате у наслову, које прате и графички прикази спектографске анализе спонтаног говора изворних говорника, а на крају рада дата је и карта пољских дијалеката. У закључку, аутор истиче да изоглоса гласа *шва* у кашупском етнолекту дели читаву регију на неколико делова, да су највеће артикулацијске разлике у региону централне Кашубије на хоризонталном и вертикалном плану, као и да је интерференција вокалског система пољског стандардног језика видљива у јужном делу Кашубије.

3.3. Трећи рад у зборнику, „Мушки и женски лични надимци у селу Катуну крај Алексинца”, аутора Душана Стефановића, даје класификацију надимака према мотивима настанка, као и узбучени речник са акцентованим примерима. Како је ономастика релативно млада лингвистичка дисциплина, рад представља значајан допринос овој области, поготово и што је о надимцима, за разлику од имена и презимена, мање истраживано. У раду је истакнут и значај проучавања надимака с обзиром на то да они боље од имена и презимена представљају човека, историјат села, демографска слика становништва и његова припадност призренско-тимочком говорном поднебљу. Класификација личних надимака према мотивима настанка извршена је на следећи начин: (1) надимци мотивисани поступком или понашањем појединца у друштву; (2) надимци мотивисани физичким изгледом појединца; (3) надимци мотивисани послом који мештани обављају; (4) надимци мотивисани говорном маном појединца; (5) надимци мотивисани надимцима рођака; (6) надимци мотивисани карактерним особинама мештана; (7) надимци мотивисани пореклом мештана и (8) надимци нејасне мотивације. Поред наведене класификације, у завршном делу рада аутор даје и кратке напомене о најмаркантнијим цртама призренско-тимочког дијалекта уочених у надимцима, као и начину творбе женских надимака. Како прикупљена грађа пружа слику о језику, семантици, култури краја, али даје и акцентоване примере, рад не пружа допринос само ономастици, већ и акцентологији говора призренско-тимочке зоне.

3.4. Последњи рад из ове тематске целине бави се дијалекатском семантиком и прагматиком у додиру са морфосинтаксом. Аутор рада „Семантика и прагматика евалуативног рефлексивног датива у говору јабланичког краја (у светлу сродних феномена у другим језицима/говорима)” Стефан Милосављевић резултате свог истраживања пореди са разматрањима ЕРД на материјалу истог дијалекта Бобана Арсенијевића.

Разматрајући интенционалност и референцијалност субјекта, да ли субјекат мора бити тема, да ли искључиво позитивно вреднује ситуацију, као и да ли је информација пренета клаузом са ЕРД мање релевантна, аутор указује на спектар семантичких и прагматичких потенцијала евалуативног рефлексивног датива у говору јабланичког краја провучених кроз призму сродних датива у другим језицима/говорима (како словенских, тако и несловенских). У закључку је истакнуто да иако се аутономност ситуације наводи као кључно својство сродних датива и у другим језицима (нпр. модерном хебрејском), ЕРД у говору јабланичког краја има доста слободнију дистрибуцију. Значај рада је, поред наведених резултата у испитиваном говору, и у томе што аутор даје богат преглед истраживања ове граматичке појаве и у другим језицима и говорима.

4. Другој, најбројнијој, целини зборника, насловљеној *Морфосинтаксичка, шворбена и лексиколошка проучавања*, припада десет радова: „Валентност глагола са префиксом *aus-* и њихови еквиваленти у српском” (61–73), „Префикси са значењем директне просторне локализације у руском језику” (75–81), „Именице субјективне оцене у роману *Корени*” (83–94), „Девербативне именице са значењем симултаности у књижевнометничком и журналистичком стилу” (95–104), „О лексеми *домазей*” (105–109), „Асоцијативно поље концепта *рука* у руском језику” (111–117), „Лице као локализатор емоција у руском и српском језику” (119–127), „Семантичка анализа фразеолошких јединица са компонентом бог у шпанском и српском језику” (129–139), „О метафори у географској терминологији (на основу примера из француског и српског језика)” (141–151) и „Аспекти семантичког примовања: асоцијативна повезаност и преклапање семантичких одлика у односу према емоцијама и тренутном расположењу” (153–161).

4.1. Ову тематску целину отвара рад Јоване Стојановић „Валентност глагола са префиксом *aus-* у немачком језику и њихови еквиваленти у српском”. Полазећи од теорије валентности и начела депенденцијалне глаголске граматике, ауторка даје контрастивни приказ начина реализације немачких глаголских префиксалних твореница са компонентом *aus-* и њихових кореспондената у српском језику на синтаксичком и логичко-семантичком плану. Корпус рада чине: двојезични речник валентности глагола „*Wörterbuch zur Verbvalenz Deutsch-Bosnisch/Kroatisch/Serbisch*” М. Ђорђевића и У. Енгела и електронски речник валентности глагола „*Das elektronische Valenzwörterbuch deutscher Verben E-VALBU*” Института за немачки језик у Манхајму. У раду се даје најпре теоријски оквир депенденцијалне граматике и теорије валентности, који укључује и приказ еквивалената имена допуна у српском и немачком, након чега следе резултати спроведене анализе. Анализа је показала да је најчешћи преводни еквивалент префикса *aus-*, који учествује у творби префиксалних глагола у српском језику, префикс *из-*, као и да је *sub akk* (субјекатска допуна и допуна у акузативу) најзаступљенији реченични образац глагола префигираних компонентом *aus-*. Рад значајним чини добар приказ теоријског оквира примењених лингвистичких теорија, као и творбених

потенцијала префикса *aus-*, што га чини корисним за области структурне лингвистике.

4.2. Такође префиксима, али сада са другачијим значењем и у другом језику, бави се ауторка рада „Префикси са значењем директне просторне локализације у руском језику” Сања Коларевић. Њему сродан је и рад Весне Мићић „Лице као локализатор емоција у руском и српском језику”. У првом раду су обрађени префикси *в-*, *вз-*, *вы-*, *из-*, *пере-*, који се односе на адлативну, аблативну и перлативну локализованост. Након указивања на проучавање ове лингвистичке појаве у руском и српском језику, ауторка даје основне поставке теорије просторних локализатора, након чега следе резултати анализе. Рад представља значајан прилог проучавању творбених начина изражавања просторног значења префиксима *в-* (означава усмереност радње или кретања ка унутра), *вз-* (указује на кретање објекта локализације ка врху), *вы-* (показује супротно кретање, удаљавање објекта локализације од локализатора), *из-* (показује кретање из унутрашњости ка спољашњости), *пере-* (означава кретање из једног места у друго и кретање кроз одређени простор или преко њих) са директним значењем просторне локализације у руском језику, у раду датих са теоријским објашњењима документованих примерима у форми реченице, а не само предлошко-падежне конструкције. У раду „Лице као локализатор емоција у руском и српском језику” методом контрастивне анализе, усмерене од руског ка српском језику, и применом синтаксичких и семантичких критеријума, испитују се начини локализовања емоција када је у питању *лице* као локализатор. Указујући на то да се, у новије време, поред психологије емоцијама бави и лингвистика, рад даје допринос психолингвистичким истраживањима, и у србистици, и у русистици. У закључку је истакнуто да је *лице* најчешће употребљаван локализатор у функцији локализовања емоција у оба посматрана језика, као и да се туђем лицу најчешће приписују статичка својства (најфреквентнија у форми предлошко-падежне конструкције **на+NI**), а ређе динамичка својства (забележена су аблативна и перлативна кретања, док адлативне конструкције нису уочене).

4.3. Претходним радовима из области русистике, али сада из лексикологије, придружује се рад „Асоцијативно поље концепта рука у руском језику” ауторке Наташе Козоморе. У раду се посредством асоцијативног поља као извора за добијање психолингвистичке дефиниције дају могућности издвајања социо-културних обележја која су садржана у лексеми као стимулусу за асоцијативни експеримент. Све реакције на стимулусе, лексеме *рука* и *руки*, класификоване су према семантичкој блискости, редоследом опадајуће фреквенције, у следеће групе: (1) лексема *рука* употребљена у пренесеном значењу – углавном у саставу фразеолошких јединица (*рука* и *пружање помоћи* и *пријатељског односа* према неком – чешће, као и *симбол власти*); (2) *рука* је део људског тела (концепт *рука* је когнитивно најближи концепту *нога*); (3) *рука* има одређене спољашње карактеристике (најважније место заузимају њена снага, дужина и предмети који се на њој носе); (4) *руком* се врше

различите свакодневне активности (активности држања, покретања руку у различитим правцима и рад рукама) и (5) рука као важан елемент у свакодневном животу (указује се на посесију, односно неутуђиво припадање руку телу особе). Након семантичке анализе асоцијативног поља и изложених карактеристичних когнитивних обележја концепта *рука*, ауторка даје дефиницију лексеме *рука* са психолингвистичког аспекта и пореди њен однос са лексикографском дефиницијом. На основу приказане анализе концепата лексеме *рука*, стиче се утисак да рад представља допринос психолингвистичким истраживањима насталим посредством примене асоцијативних поља.

4.4. Контрастивна анализа проведена је и у радовима Александра Т. Танасијевића и Анђеле Васиљевић. Први рад је „Семантичка анализа фразеолошких јединица са компонентом бог у шпанском и српском језику”. Корпус рада чине савремене фразеолошке јединице оба језика. Аутор у уводном делу рада даје богат приказ карактеристика фразеологије и специфичности фразеолошких истраживања, након чега следи упућивање на истраженост теме и ранија истраживања. При истицању резултата, фразеолошке јединице су сврстане у три групе, на основу њиховог глобалног значења, и представљене градуално у опадајућој равни. У анализи су уочене три групе у којима се изражавају: (1) осећања и стања; (2) поступци, начин живота и (3) смрт. Указујући на снажан утицај религије на формирање мишљења оба народа, најбројнију групу фразеолошких јединица којима се изражавају различита човекова осећања и психолошка стања, од жеље да се догађаји одиграју до израза у којима преовладава осећање незадовољства или чак резигнираности, као и на апсолутну, али и само формалну семантичку еквивалентност фразеолошких јединица са компонентом *бог* у шпанском и српском језику, рад даје допринос истраживања лексичког слоја и српског, и шпанског језика. Рад „О метафори у географској терминологији (на основу примера из француског и српског језика)” Анђеле Васиљевић има за циљ да прикаже значајан број терминолошких метафора у географском глосару, њихову улогу и начин стварања. Рад је структуриран у два дела: (1) теоријски оквир о метафори као језичком механизму, као и њеном месту у научној терминологији и (2) практични део у коме је спроведена контрастивна анализа примера ексцерпираних из општих и специјализованих речника француског и српског језика. На адекватним примерима из истраживаних језика утврђује се да ли метафоричка подударана постоје и указује се на значај сликовитих представа на дидактичком плану. Анализирајући више од педесет географских лексичких метафора у оба језика утврђено је да се, иако српски и француски не припадају истој грани индоевропских језика, менталне представе у највећем броју случајева поклапају бар делимично, и то по облику, положају, особинама и слично. Спроведена анализа доказује да је лексичка метафора у језицима струке незаобилазан и неопходан механизам стварања нових речи, па рад даје допринос контрастивном проучавању несродних језика, али и творби речи.

4.5. Још два рада из ове целине баве се лексичким, али и творбеним проучавањем у исто време. То су радови: „Именице субјективне оцене у роману *Корени*” Сандре Савић и „О лексеми *домазет*” Милоша Макевића. Првим радом су истражене деминутивне и аугментативне именице у роману *Корени* Добрице Ћосића, као и именице са додатним значењима хипокористика и пејоратива. У њему се преиспитује и да ли именица може имати деминутивни облик, а нијансу пејоратива, или аугментативни облик, а позитивно значење. Класификација именица је дата према роду и карактеристичним суфиксима којима се граде. Након теоријске основе о деминуцији и аугментацији, дати су резултати анализе. У закључку је истакнуто да се употребом деминутива и аугментатива могу, осим објективних, изразити и субјективни садржаји, а дата је и потврда полазне хипотезе да се аугментативом може изразити позитиван став (примери *човечина* и *момчина*), као и деминутивима погрдно значење (пример *учишљечкић*). Како даје и преглед најфреквентнијих аугментативних и деминутивних суфикса, поред значаја у области лексикологије српског језика, рад доприноси и творбеним истраживањима у србистици. Други аутор се подробно бави испитивањем лексеме *домазет* са трију становишта: (1) утврђивање значења ове лексеме, али и бројних синонима; (2) територијално распрострањање и (3) етимологија. Иако по форми кратак, рад даје богат увид у: словенске паралеле, значења (примарно – ’човек који се уселио у женин дом, који живи на женином имању’, али и као назив за заселак или презиме, у топонимији), изведенице (*домазетство*, *домазетлук* и сл.), ареал употребе (Далмација, Црна Гора, Херцеговина, Западна и Јужна Македонија) и могућностима настанка. Наведени аспекти разматрања лексеме *домазет* дају вишеструки допринос србистичким истраживањима – и лексичким, и творбеним, и етимолошким.

4.6. У овој целини, по специфичности тема којима се баве, издвојила су се два рада. Један је рад Весне Филиповић „Девербативне именице са значењем симултаности у књижевноуметничком и журналистичком стилу”, а други „Аспекти семантичког примовања: асоцијативна повезаност и преклапање семантичких одлика у односу према емоцијама и тренутном расположењу” Јелене Штефан. Први рад даје опис једног сегмента темпоралног значења – симултаности на грађи књижевноуметничког и публицистичког стила. Резултате своје анализе ауторка уклапа у класификацију девербативних именица као кондензатора реченичног значења до које је дошао М. Радовановић у раду „Именица у функцији кондензатора”. Корпус чине дела савремених српских писаца, као и дневни листови који излазе у Србији. Након теоријског оквира, прелази се на резултате анализе која је показала да су девербативне именице у функцији кондензатора реченичног значења карактеристичне за научни, административни и журналистички стил, док их мање има у књижевноуметничком стилу. Највећи број примера из анализираног корпуса потврдио је Радовановићеве закључке: да се девербативне именице као кондензатори реченичног значења јављају најчешће у локативу

и генитиву, као и у везаним падежним конструкцијама. Ову тематску целину затвара рад о аспектима семантичког примовања. Рад Јелене Штефан се од осталих разликује по типу. Наиме, у питању је прегледни рад у коме је представљено поређење утицаја различитих аспеката когнитивног процеса семантичког примовања на његов ток и развој. Преглед литературе подељен је у два сегмената, тематски повезаних на основу аспеката: (1) асоцијативне моћи и преклапања семантичких одлика речи и (2) емоција и тренутног расположења. Након њих следе дискусија и поређење утицајности аспеката. У закључку рада истакнуто је да асоцијативна и семантичка повезаност у великој мери одређују ток примовања, али да емоције и тренутно расположење могу у великој мери утицати на самопоуздање испитаника, а на његовом крају и предлог аутора да се истиче значај емоција и даљег истраживања њихових утицаја на више когнитивне процесе попут семантичког примовања.

5. Трећа тематска целина, „Синтаксичка и стилистичка проучавања, окупља пет радова: О једном типу условних реченица с везником да у *Српским народним пословицама* Вука Стефановића Караџића” (165–176), „Досадашња проучавања непредикатских реченица у науци о српском језику” (177–183), „Употреба и значење предлога из уз конкретне локализаторе у српском језику” (185–192), „Основне одлике научног стила Тихомира Ђорђевића у делу *Наш народни животи*” (на примеру адвербијалне детерминације) (193–201) и „Епистемичке ограде у научним радовима на енглеском језику” (203–213).

5.1. Синтаксичким проучавањем баве се три рада, док је стилистика разматрана у два рада. Два синтаксичка рада разматрају реченицу, и то први рад „О једном типу условних реченица с везником да у *Српским народним пословицама* Вука Стефановића Караџића” Марине Шафер, а други „Досадашња проучавања непредикатских реченица у науци о српском језику” Јулијане Стевановић. Први рад се бави испитивањем кондиционалних и концесивних реченица уведених везником *да*, а испитиваних у корпусу Вукових пословица. Пре резултата анализе, дат је кратак преглед карактеристика пословица и литературе која се њима бавила, уз навођење оправдања за избор корпуса. Спроведена анализа показује следеће закључке: да се најфреквентнија значења пословица односе на психичке карактеристике, да половина реченица уведених везником *да* има допусну семантику, да су условне реченице типа иреалног и потенцијалног услова. Рад Јулијане Стевановић даје богат преглед србистичке граматичке и приручне литературе која се бави погледима на реченице без предиката. Прегледно, почевши од првих граматика српског стандардног језика, па до актуелних погледа на питање које је предмет рада, ауторка применом компаративне методе даје постојеће класификације овог специфичног типа синтаксичких јединица, као и предлоге за будуће класификације. Преглед литературе, који је у раду дат, доказује спорно место ових реченица у анализи и дескрипцији, с обзиром на то да класификација захтева критеријуме различитих лингвистичких и подлингвистичких дисциплина: синтаксе, семантике,

прагматике, као и разноврстан функционалистички корпус, па је значај рада вишеструк јер указује на историјски развој синтаксичких проучавања реченица без предиката, али и даје предлоге за савремене класификације ових реченица. Трећи синтаксички рад разликује се од претходна два, по тематици. Наиме, у раду „Употреба и значења предлога из уз конкретне локализаторе у српском језику” Александре Савић анализирана је и описана конструкција *из+зеништив* са аблативним значењем на примерима из електронског корпуса српског језика. Да је рад значајан за област синтаксичких истраживања показују резултати проведене анализе. У раду су утврђене три категорије конкретних локализатора, који у локализацији учествују својом унутрашњошћу: локализатори са значењем шупљих предмета, локализатори са значењем материје и локализатори са значењем омеђених простора. Рад чини и богат преглед семантичких категорија локализатора до ког се дошло на основу критеријалних обележја у семској структури локализатора.

5.2. Стилистички сегмент овог поглавља чине два рада: „Основне одлике научног стила Тихомира Ђорђевића у делу *Наш народни живот* (на примеру адвербијалне детерминације)” и „Епистемичке ограде у научним радовима на енглеском језику”. Данијела Милчић Ђошић, у првом раду, испитује одлике научног функционалног стила на етнографском тексту, који се може сматрати почетком писања научним стилем код нас. У раду су праћени избор и организација падежних конструкција са адвербијалним значењем у делу *Наш народни живот* Тихомира Ђорђевића. Коришћењем синтаксичко-семантичког и функционално-стилистичког приступа, утврђена су три основна научна подтипа стила Тихомира Ђорђевића (историографско-фактографски, описно-објашњивачки и наративни) и најважније одлике стила аутора (девербативне именице, предлошки изрази, просторне метафоре, конструкције са значењем критеријума). У раду је дат и преглед културно-историјских околности у којима се развијао научни стил, као и опис научног рада Тихомира Ђорђевића, што су сегменти који, поред резултата анализе, указују на значај рада за увид у историјски развој научног функционалног стила у србистици. Други рад, Горане Радаковић, бави се испитивањем употребе епистемичких ограда у енглеском језику у научним радовима као формама академског писања, поредећи две научне области – економију и машинство. Спроведена анализа десет научних радова показује значај употребе епистемичких ограда у научном стилу са циљем прихватања у научној заједници, као и потенцијал њихове примене у настави. Наиме, ауторка у закључку рада наводи значај укључивања резултата ових истраживања у израду наставних планова и програма за учење енглеског језика у високошколским установама са циљем да се допринесе развоју академског изражавања.

6. „Примењенолингвистичка проучавања назив је четврте тематске целине у коју је сврстано шест радова: Именице *nomina loci* у настави српског језика (лингвометодички аспект)” (217–226), „Примена и оправданост модела обрнуте учионице” (227–236), „Садржај и структура

уџбеника српског као страног језика за А ниво” (237–247), „Примена когнитивнолингвистичког приступа у настави енглеског језика: студија случаја фразних глагола са партикулом *up*” (249–259), „Релевантност теорије вишеструких интелигенција за наставу страних језика” (261–267) и „Психотиполошка блискост и лексички трансфер: случај каталонског као изборног језика на Филолошком факултету у Београду” (269–279).

6.1. Радови из ове целине показују највећу уједначеност када је област истраживања у питању. Наиме, радови се баве методичким истраживањима, како српског језика, тако и српског као страног језика, али и специфичностима наставе страних језика. Методиком наставе српског језика бави се рад Јоване Стевановић „Именице *nomina loci* у настави српског језика (лингвометодички аспект)”. Ауторка указује на проблем недовољног изучавања овог типа именица у лингвистици кроз анализу лингвистичке литературе, наставних планова и програма, образовних стандарда за предмет Српски језик. Рад се бави и утврђивањем присуства термина *nomina loci* у средњошколским уџбеницима. У раду је дат критички осврт на наведене проблеме, али и конкретна решења за њих, прилагођених потребама савремене наставе, па рад даје прилог методичким истраживањима.

6.2. Два рада из ове целине тичу се изучавања српског као страног језика – први се тиче наставних метода, а други наставних средстава. Теоријски и емпиријски оквир рада „Примена и оправданост модела обрнуте учионице”, по речима Наташе А. Спасић, има интердисциплинарни карактер с обзиром на то да је акценат стављен на супердисциплинарну сарадњу информацијско-комуникацијских технологија, лингвистике, педагогије, дидактике, социологије и других научних (под)дисциплина које учествују у решавању заједничких проблема, а све са циљем да се обезбеди активно учење уз развој сложених личних и социјалних компетенција ученика. Рад указује на предности и недостатке наставе вођене по моделу „обрнуте учионице”, као и адекватност примене овог модела у процесима наставе и учења српског као страног језика. С обзиром на то да је у раду представљен потенцијал једног од релативно нових педагошких метода, али и дати програми који се могу користити у те сврхе, он представља значајан допринос истраживањима у методици наставе српског као страног језика. Анализом наставних средстава, уџбеника, бави се рад „Садржај и структура уџбеника српског као страног језика за А ниво” Марије С. Раковић. У раду је истакнут значај доброг садржинског и структурног обликовања уџбеника за почетни ниво учења српског као страног језика, и на макро и на микро плану, са циљем развоја рецептивних и продуктивних језичких вештина ученика.

6.3. Ову целину чине и три рада која се баве специфичностима наставе страних језика. Рад „Примена когнитивнолингвистичког приступа у настави енглеског језика: студија случаја фразних глагола са партикулом *up*” Тијане Рабреновић чини детаљан приказ семантике партикуле *up*, имајући у виду теоријске поставке когнитивне лингвистике, са свим прототипичним и метафоричким значењима. Рад нуди и

идејна решења помоћу којих ученици могу увидети различита значења анализиране партикуле што га чини значајним за методичка изучавања наставе страног језика. Теоријски оквир рада следе семантичка разматрања партикуле, док завршни део рада чини истицање предности примене когнитивнолингвистичког приступа у настави страног језика. На крају рада дати су и конкретни задаци, који се могу применити у настави, па представљају адекватне методичке импликације за праксу. Тематски сродан претходном раду, с обзиром на то да укључује разматрање о релевантности примене теорија у настави страних језика, рад Сандре Младеновић „Релевантност теорије вишеструких интелигенција за наставу страних језика” даје преглед литературе која се бави проблематиком теорије интелигенције са циљем да истакне значај који примена ове теорије може имати за унапређење квалитета наставе страних језика, као и уважавање индивидуалних потреба ученика. Теорија вишеструких интелигенција, по речима ауторке, ставља индивидуалне потребе ученика у први план у складу са комуникативним приступом у настави страних језика, обједињује садржаје различитих наставних предмета у складу са приступом под називом интегрисано учење језика и садржаја, а наставнику прижа слободу у примени разноврсних наставних стратегија и активности. Све наведено је чини оправданом и корисном за примену у наставном процесу страног, енглеског језика. Четврту целину затвара рад који је настао као резултат правог, малог, „живог” лингвистичког истраживања. У питању је рад под насловом „Психотиполошка блискост и лексички трансфер: случај каталонског као изборног језика на Филолошком факултету у Београду” аутора Стефана М. Ковљанина. Рад се бави представљањем резултата истраживања лексичког трансфера код 19 студената изборног каталонског језика (Л3, А2 ЗЕО) у школској 2015/16. Опис истраживања чине подаци о коришћеним методама и поступцима (коришћењу биографије и упитника, али и анализе грешака у писаној продукцији на завршном испиту на нивоу А2). Управо у примени оваквог истраживачког поступка лежи релевантност, у раду спроведене, анализе, па се сматра значајним за методичка проучавања наставе страног језика. Резултати анализе су показали значај типологије за испољавање лингвистичког трансфера, испољеног само код студената који познају неки други романски језик, као и да је већина студената свесна трансфера и да језичке биографије могу да укажу на одређене тенденције усвајања Л3. Све наведено може бити од значаја за унапређивање наставне праксе учења страног језика у будућности.

7. Последњу, најмалобројнију, али не и најмање лингвистички значајну тематску целину, насловљену „Анализа дискурса и транслатологија, чине свега два рада: Лингвистичко понашање жена у односу на псовање” (283–290) и „Прошла времена у роману *Сиранац* Албера Камија и његовом преводном еквиваленту” (291–300).

7.1. Целину започиње рад „Лингвистичко понашање жена у односу на псовање” Катарине Субановић, а затвара рад Јелене Китановић „Прошла времена у роману *Сиранац* Албера Камија и његовом преводном

еквиваленту”. Уводни рад се бави поредбеном анализом лингвистичког понашања мушкараца и жена, тј. испитивањем специфичног феномена ’псовке’. Посредством транскрибованог звучног записа анализиране су и типолошки одређене врсте псовки према Традгиловој и Андерсоновој категоризацији псовки. Применом упитника дошло се до резултата који показују одступање од владајућег мишљења да жене мање квантитативно псују од мушкараца и да контекст има значајан удео у употреби псовки у разговору жена и мушкараца, и управо они дају на значају раду за нова истраживања из области анализе дискурса. Лингвистичку књигу двокњижја зборника радова са X научног скупа младих филолога затвара рад из области транслатологије. У раду Јелене Китановић анализира се употреба перфекта у роману *Странац* Албера Камија и његовом преводном еквиваленту. У раду су представљени: (1) начин на који аутор обезбеђује наративни континуитет приповести; (2) темпоралне релације које перфекат може увести унутар реченица у дискурсу и (3) остваривање специфичног књижевног ефекта комбиновањем перфекта као главног наративног времена и лингво-стилистичких средстава. Резултати анализе, дати у закључку рада, показују да је рад веома значајан за транслатологију, а да може бити од користи и за истраживања прошлих глаголских времена у српском језику, као и у француском, ако их сагледамо у светлу контрастивне анализе.

8. Закључак. Зборник радова са X научног скупа младих филолога Србије, књига 1, је на прави начин обележио јубилеј – прославу десетог рођендана. Увид у радове овог зборника, тематски разноврсне, а класификоване у пет група по сродности лингвистичких истраживања, потврдио је речи уредника, датих у уводна два текста, а које се односе на то да радови са, сада већ традиционалног скупа, показују развој не само младих лингвиста, него и лингвистике уопште. Сваки од радова у овом зборнику даје допринос лингвистичким истраживањима, као из области србистике, тако и из англистике, русистике, хиспанистике, германистике. Млади лингвисти дају нове резултате добијене на основу проведених лингвистичких истраживања, показујући иновативност, али и способност коришћења претходних истраживања сродних тема и укључивања тих резултата у своје радове. Радови из лингвистичке књиге са X научног скупа младих филолога показују да Србија, али и регион, има лингвисте ентузијасте, који ће, верујемо, и убудуће, утицати на развој савремених лингвистичких проучавања, али и бити чланови наредних научних скупова на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Наду да ће тако бити улива нам чињеница да је, у тренутку писања овог приказа, већ реализован XI научни скуп младих филолога Србије, чија ће, нова два тома, традиционално, угледати светлост дана на XII скупу.